

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (čtvrtého senátu)

26. září 2013 *

„Kasační opravný prostředek — Evropská agentura pro chemické látky (ECHA) — Registrace, hodnocení a povolování chemických látek — Nařízení (ES) č. 1907/2006 (nařízení REACH) — Články 57 a 59 — Látky podléhající povolení — Identifikace akrylamidu jakožto látky vzbuzující mimořádné obavy — Zápis na kandidátský seznam — Zveřejnění seznamu na internetové stránce ECHA — Žaloba na neplatnost podaná před tímto zveřejněním — Přípustnost“

Ve věci C-626/11 P,

jejímž předmětem je kasační opravný prostředek na základě článku 56 statutu Soudního dvora Evropské unie, podaný dne 30. listopadu 2011,

Polyelectrolyte Producers Group GEIE (PPG), se sídlem v Bruselu (Belgie),

SNF SAS, se sídlem v Andrézieux-Bouthéon (Francie),

zastoupené R. Canou a K. Van Maldegemem, avocats,

účastnice řízení podávající kasační opravný prostředek (navrhovatelky),

přičemž dalšími účastníky řízení jsou:

Evropská agentura pro chemické látky (ECHA), zastoupená M. Heikkilä a W. Broerem, jako zmocněnci, ve spolupráci s J. Stuyckem, advocaat,

žalovaná v prvním stupni,

Nizozemské království, zastoupené C. Wissels a B. Koopman, jako zmocněnkyněmi,

Evropská komise, zastoupená P. Oliverem a E. Manhaevem, jako zmocněnci, s adresou pro účely doručování v Lucemburku,

vedlejší účastníci řízení v prvním stupni,

SOUDNÍ DVŮR (čtvrtý senát),

ve složení L. Bay Larsen, předseda senátu, J. Malenovský, U. Löhmus (zpravodaj), M. Safjan a A. Prechal, soudci,

generální advokát: P. Cruz Villalón,

vedoucí soudní kanceláře: L. Hewlett, vrchní rada,

* Jednací jazyk: angličtina.

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 14. listopadu 2012,
po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 21. března 2013,
vydává tento

Rozsudek

1. Polyelectrolyte Producers Group GEIE (PPG) (dále jen „PPG“) a SNF SAS (dále jen „SNF“) se svým kasačním opravným prostředkem domáhají zrušení usnesení Tribunálu Evropské unie ze dne 21. září 2011, PPG a SNF v. ECHA (T-1/10, Sb. rozh. s. II-6573, dále jen „napadené usnesení“), kterým Tribunal odmítl jakožto nepřipustnou jejich žalobu znějící na zrušení rozhodnutí Evropské agentury pro chemické látky (ECHA), kterým byl akrylamid (ES č. 201-173-7) identifikován jako látka splňující kritéria stanovená v článku 57 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1907/2006 ze dne 18. prosince 2006 o registraci, hodnocení, povolování a omezování chemických látek, o zřízení Evropské agentury pro chemické látky, o změně směrnice 1999/45/ES a o zrušení nařízení Rady (EHS) č. 793/93, nařízení Komise (ES) č. 1488/94, směrnice Rady 76/769/EHS a směrnic Komise 91/155/EHS, 93/67/EHS, 93/105/ES a 2000/21/ES (Úř. věst. L 396, s. 1, a oprava Úř. věst. 2007, L 136, s. 3, dále jen „nařízení REACH“) v souladu s článkem 59 tohoto nařízení (dále jen „sporné rozhodnutí“).

Právní rámec

Nařízení REACH

2. Článek 57 nařízení REACH vyjmenovává látky, které mohou být zahrnuty do přílohy XIV tohoto nařízení, nadepsané „Seznam látek podléhajících povolení“. Článek 57 písm. a) a b) tohoto nařízení uvádí látky, které splňují kritéria pro klasifikaci jakožto karcinogenní a mutagenní látky spadající do určitých kategorií.
3. Podle článku 59 tohoto nařízení, nadepsaného „Identifikace látek uvedených v článku 57“:
„1. Postup stanovený v odstavcích 2 až 10 tohoto článku se použije k identifikaci látek splňujících kritéria v článku 57 a sestavení seznamu látek pro případné zahrnutí do přílohy XIV [(dále jen ‚kandidátský seznam‘)]. [...]
[...]
3. Každý členský stát může připravit dokumentaci podle přílohy XV pro látky, které podle jeho názoru splňují kritéria stanovená v článku 57, a předat ji [ECHA]. [...] [ECHA] tuto dokumentaci do 30 dnů od obdržení zpřístupní ostatním členským státům.
4. [ECHA] na své internetové stránce oznámí, že pro látku byla vypracována dokumentace podle přílohy XV. [ECHA] vyzve všechny zúčastněné osoby, aby jí do stanovené lhůty podaly připomínky.
5. Do 60 dnů od rozeslání mohou ostatní členské státy nebo [ECHA] vznést připomínky k identifikaci látky podle kritérií článku 57 v dokumentaci určené [ECHA].
6. Pokud [ECHA] neobdrží ani nevznese žádné připomínky, zapíše látku na seznam uvedený v odstavci 1. [...]
7. V případě vznesení nebo obdržení připomínek postoupí [ECHA] dokumentaci Výboru členských států do patnácti dnů od uplynutí lhůty 60 dnů uvedené v odstavci 5.

8. Dosáhne-li Výbor členských států do 30 dnů od postoupení jednomyslné dohody o identifikaci, může [ECHA] zapsat tuto látku na seznam uvedený v odstavci 1. [...]

[...]

10. [ECHA] neprodleně po přijetí rozhodnutí o zahrnutí látky zveřejní seznam uvedený v odstavci 1 na své internetové stránce a aktualizuje jej.“

Skutečnosti předcházející sporu a sporné rozhodnutí

- 4 PPG je evropským zájmovým hospodářským sdružením, které zastupuje zájmy společností vyrábějících nebo dovážejících polyelektrolyty, polyakrylamidy nebo jiné polymery s obsahem akrylamidu. SNF je jedním z členů.
- 5 Dne 25. srpna 2009 předalo Nizozemské království ECHA dokumentaci, kterou vypracovalo a která se týká identifikace akrylamidu jakožto látky splňující kritéria stanovená v čl. 57 písm. a) a b) nařízení REACH.
- 6 Dne 31. srpna 2009 zveřejnila ECHA na své internetové stránce oznámení, jímž byly zúčastněné osoby vyzvány k podání připomínek k dokumentaci vypracované pro akrylamid. ECHA zároveň vyzvala příslušné orgány jiných členských států, aby v tomto ohledu vnesly připomínky.
- 7 Po obdržení připomínek k této dokumentaci, zejména ze strany PPG, a vyjádření Nizozemského království k těmto připomínkám postoupila ECHA tuto dokumentaci Výboru členských států, který dosáhl dne 27. listopadu 2009 jednomyslné dohody o identifikaci akrylamidu jakožto látky vzbuzující mimořádné obavy z důvodu, že tato látka splňuje kritéria uvedená v čl. 57 písm. a) a b) nařízení REACH.
- 8 Dne 7. prosince 2009 zveřejnila ECHA tiskovou zprávu, v níž oznámila, že Výbor členských států dosáhl jednomyslné dohody o identifikaci akrylamidu a dalších čtrnácti látek jako látek vzbuzujících mimořádné obavy, neboť tyto látky splňují kritéria uvedená v článku 57 nařízení REACH, a dále že v průběhu ledna 2010 bude formálně aktualizován kandidátský seznam.
- 9 Dne 22. prosince 2009 přijal výkonný ředitel ECHA rozhodnutí ED/68/2009 jehož vstup v platnost byl stanoven na 13. leden 2010, které se týkalo zápisu uvedených patnácti látek na kandidátský seznam k tomuto datu.
- 10 Dne 30. března 2010 byl tento seznam zahrnující akrylamid zveřejněn na internetové stránce ECHA.

Řízení před Tribunálem a napadené usnesení

- 11 Z napadeného usnesení vyplývá, že návrhem došlým kanceláři Tribunálu dne 4. ledna 2010 podaly PPG a SNF žalobu na neplatnost sporného rozhodnutí.
- 12 Samostatným podáním došlým kanceláři Tribunálu dne 17. března 2010 vnesla ECHA námitku nepřipustnosti proti této žalobě. Uvedla tři důvody nepřipustnosti vycházející z povahy sporného rozhodnutí, ze skutečnosti, že se sporné rozhodnutí netýkalo přímo žalobců, a dále ze skutečnosti, že se toto rozhodnutí, které nepředstavovalo nařizovací akt ve smyslu čl. 263 čtvrtého pododstavce SFEU, žalobců osobně nedotýkalo.

- 13 Pokud jde o námitku nepřipustnosti vycházející z povahy sporného rozhodnutí, ECHA v podstatě tvrdí, že žalobkyně s odkazem na jednomyslnou dohodu Výboru členských států ECHA ze dne 27. listopadu 2009 napadly přípravný akt, který neměl zakládat právní účinky vůči třetím osobám ve smyslu čl. 263 prvního pododstavce druhé věty SFEU.
- 14 Nizozemské království, kterému bylo povoleno vedlejší účastenství na podporu návrhových žádání ECHA, podpořilo námitky nepřipustnosti vznesené ECHA.
- 15 Evropská komise, které bylo rovněž povoleno vedlejší účastenství, podpořila argumentaci ECHA vycházející z povahy sporného rozhodnutí a z toho, že žalobkyně nebyly přímo dotčeny. Kromě toho tvrdila, že žaloba nespĺňuje požadavky stanovené v čl. 44 odst. 1 písm. c) jednacího řádu Tribunálu, neboť je nejasná.
- 16 Tribunál zkoumal nejprve tuto poslední námitku nepřipustnosti. Připomněl, že vedlejší účastník není legitimován k vznesení námitky nepřipustnosti, která nebyla vznesena účastníkem řízení, kterého podporuje, a uvedl, že podmínky přípustnosti žaloby a žalobních důvodů v ní uvedených jsou nepominutelné podmínky řízení, a Tribunál je tudíž může zkoumat i bez návrhu.
- 17 Tribunál zamítl uvedenou námitku nepřipustnosti, přičemž v bodě 34 napadeného usnesení uvedl, že z žaloby právně dostačujícím způsobem vyplývá, že předmětem sporu je akt ECHA, který je výsledkem postupu podle článku 59 nařízení REACH, kterým byl akrylamid identifikován jako látka splňující kritéria stanovená v článku 57 uvedeného nařízení, jehož obsah byl určen jednomyslnou dohodou Výboru členských států ECHA dne 27. listopadu 2009 a který měl být proveden zápisem akrylamidu na kandidátský seznam zveřejněný na internetové stránce ECHA, přičemž tento zápis byl stanoven na 13. ledna 2010 a byl nakonec proveden dne 30. března 2010.
- 18 Pokud jde zadruhé o námitku nepřipustnosti vznesenou ECHA, vycházející z povahy sporného rozhodnutí, měl Tribunál v bodě 41 napadeného usnesení za to, že není třeba rozhodovat o argumentaci ohledně údajné přípravné povahy uvedené jednomyslné dohody, jelikož napadené rozhodnutí v době posuzování přípustnosti projednávané žaloby, tedy v okamžiku jejího podání, nesměřovalo k založení právních účinků vůči třetím osobám.
- 19 V tomto ohledu Tribunál v bodě 45 napadeného usnesení konstatoval, že žaloba byla podána po jednomyslné dohodě Výboru členských států o identifikaci akrylamidu jako látky vzbuzující mimořádné obavy a po rozhodnutí výkonného ředitele ECHA o zápisu této látky na kandidátský seznam, avšak před 13. lednem 2010, tedy před předpokládaným datem účinnosti rozhodnutí, jakož i před zápisem akrylamidu na uvedený seznam.
- 20 V bodě 49 napadeného usnesení měl Tribunál za to, že cílem aktu identifikujícího látku jakožto látku vzbuzující mimořádné obavy není založit právní účinky vůči třetím osobám před zápisem této látky na kandidátský seznam a že tento akt se může stát pro dotčené osoby právně závazným až od zveřejnění a aktualizace tohoto seznamu obsahujícího uvedenou látku na internetové stránce v souladu s čl. 59 odst. 10 nařízení REACH. Kromě toho Tribunál rozhodl, že lhůta pro podání žaloby proti uvedenému aktu začíná běžet podle čl. 263 šestého pododstavce SFEU až po tomto zveřejnění.
- 21 V důsledku toho Tribunál odmítl žalobu, která mu byla předložena, jako nepřipustnou, aniž se zabýval ostatními námitkami nepřipustnosti vznesenými ECHA.

Návrhová žádání účastníků řízení

- 22 Navrhovatelky navrhují, aby Soudní dvůr zrušil napadené usnesení, jakož i sporné rozhodnutí, nebo podpůrně vrátil věc Tribunálu, aby rozhodl o jejich žalobě, a uložil ECHA náhradu nákladů řízení v obou stupních.

- 23 ECHA, jakož i Nizozemské království a Komise, které podporovaly ECHA v prvním stupni, navrhují, aby Soudní dvůr prohlásil kasační opravný prostředek za neopodstatněný a uložil žalobcům náhradu nákladů řízení.

Ke kasačnímu opravnému prostředku

Argumentace účastníků řízení

- 24 Navrhovatelky uvádějí jediný důvod kasačního opravného prostředku, vycházející z nesprávného právního posouzení, kterého se dopustil Tribunál při výkladu a použití nařízení REACH, když rozhodl, že identifikace látky Výborem členských států ECHA jakožto látky vzbuzující velmi velké obavy v souladu s čl. 59 odst. 8 tohoto nařízení nepředstavuje před zveřejněním kandidátského seznamu obsahujícího tuto látku rozhodnutí zakládající právní účinky pro třetí osoby.
- 25 Navrhovatelé tvrdí, že oproti tomu, co konstatoval Tribunál v bodě 47 napadeného usnesení, vyplývá z různých odkazů na „identifikaci“ a „zahrnutí“ v ustanoveních nařízení REACH upřesňujících informační povinnosti, že zákonodárce Unie zamýšlel zakotvit takové povinnosti vyplývající z identifikace látky ve stádiu předcházejícím zápisu této látky na kandidátský seznam.
- 26 ECHA, podporovaná Nizozemským královstvím, připomíná, že v případě aktů přijatých během postupu zahrnujícího více etap jsou napadnutelnými akty pouze opatření vyjadřující konečné stanovisko dotčeného orgánu nebo instituce na konci tohoto postupu. ECHA uplatňuje argument, že v projednávaném případě představuje zápis akrylamidu na takový kandidátský seznam, jako byl seznam zveřejněný dne 30. března 2010, akt, který může založit právní účinky, zatímco dohoda Výboru členských států je přípravným aktem, který sám o sobě není právně závazný.
- 27 Podle Komise skutečnost, že jednomyslná dohoda Výboru členských států neponechává žádný prostor pro uvážení, pokud jde o zápis látky na kandidátský seznam, neznamená, že tato dohoda představuje konečný akt, který lze napadnout žalobou nebo který by mohl nahradit rozhodnutí ECHA přijaté podle čl. 59 odst. 8 nařízení REACH.
- 28 Komise tvrdí, že žádné ustanovení tohoto nařízení neuvádí, že existuje rozdíl mezi identifikací látky a jejím zápisem na kandidátský seznam. Z článku 59 uvedeného nařízení naopak vyplývá, že látky jsou identifikovány jako látky vzbuzující mimořádné obavy pouze pro účely jejich zápisu na tento seznam.

Závěry Soudního dvora

- 29 Úvodem je třeba poukázat na to, že nebylo zpochybněno, že předmětem žaloby podané PPG a SNF je akt ECHA popsáný Tribunálem v bodě 34 napadeného usnesení, tedy akt, který vzešel z postupu stanoveného v článku 59 nařízení REACH, kterým byl akrylamid identifikován jako látka splňující kritéria uvedená v článku 57 tohoto nařízení.
- 30 Jak uvedl Tribunál v tomto usnesení, takový akt může být předmětem žaloby na neplatnost podle čl. 263 prvního pododstavce druhé věty SFEU, pokud je přijat institucí Evropské unie, v projednávaném případě ECHA, a jeho účelem je založit právní účinky ve vztahu k třetím osobám. Několik ustanovení nařízení REACH, tak jak jsou citována zejména v bodě 42 uvedeného usnesení, totiž stanoví informační povinnosti vyplývající z aktu identifikujícího určitou látku, který je výsledkem postupu stanoveného v článku 59 tohoto nařízení.

- 31 Tribunál rovněž v bodě 49 napadeného usnesení právem rozhodl, že právní povinnosti vyplývající z aktu identifikujícího látku jakožto vzbuzující mimořádné obavy, který je výsledkem postupu podle článku 59 uvedeného nařízení, se vztahují na zúčastněné osoby až po zveřejnění kandidátského seznamu, na němž je tato látka zapsána, přičemž takové zveřejnění je stanoveno v odstavci 10 tohoto článku.
- 32 Pokud je totiž zveřejnění aktu stanoveno v právní úpravě Unie, mohou se osoby jednoznačně seznámit se svými právy a povinnostmi a přijmout nezbytná opatření až od okamžiku tohoto zveřejnění (viz v tomto smyslu rozsudek ze dne 10. března 2009, Heinrich, C-345/06, Sb. rozh. s. I-1659, bod 44).
- 33 Aby bylo zúčastněným osobám poskytnuto dostatečné časové období ke zpochybnění zveřejněného aktu Unie s plnou znalostí všech skutečností, začne proto lhůta pro podání žaloby proti takovému aktu běžet v souladu s čl. 263 šestým pododstavcem SFEU až od jeho zveřejnění.
- 34 Na rozdíl od toho, co konstatoval Tribunál v napadeném usnesení, z toho nicméně nevyplývá, že by žalobce nemohl zpochybnit akt přijatý Uníí ještě před jeho zveřejněním.
- 35 V tomto ohledu již Soudní dvůr rozhodl v bodě 8 rozsudku ze dne 19. září 1985, Hoogovens Groep v. Komise (172/83 a 226/83, Recueil, s. 2831), že ustanovení čl. 33 třetího pododstavce Smlouvy o ESUO, které upřesňuje formality – oznámení nebo zveřejnění – od kterých začíná plynout lhůta pro podání žaloby na neplatnost, nejsou překážkou toho, aby žalobce podal žalobu k Soudnímu dvoru poté, co bylo přijato sporné rozhodnutí, aniž by čekal na jeho oznámení nebo zveřejnění, takže vůči jedné z žalob, na jejímž základě byl vydán uvedený rozsudek, nelze vznést námitku nepřípustnosti z důvodu jejího doručení do kanceláře Soudního dvora před zveřejněním tohoto rozhodnutí.
- 36 V ustanovení čl. 263 šestého pododstavce SFEU, který odpovídá čl. 33 odst. 3 Smlouvy o ESUO, ovšem nic nebrání tomu, aby byla tato judikatura použitelná na projednávaný případ.
- 37 Naopak, jak uvedl generální advokát v bodě 55 svého stanoviska, z ustálené judikatury sice vyplývá, že akty nebo rozhodnutí, které mohou být předmětem žaloby na neplatnost ve smyslu článku 263 SFEU, mohou být pouze opatření s právně závaznými účinky, jimiž mohou být dotčeny zájmy žalobce tím, že podstatným způsobem mění jeho právní postavení (viz rozsudek ze dne 12. září 2006, Reynolds Tobacco a další v. Komise, C-131/03 P, Sb. rozh. s. I-7795, bod 54 a citovaná judikatura), avšak v tomto článku není upřesněno, že by podání takové žaloby záviselo na zveřejnění nebo oznámení těchto aktů.
- 38 Kromě toho podání žaloby proti aktu Unie před jeho zveřejněním a poté, co byl tento akt přijat, nikterak neohrožuje samotný účel lhůty pro podání žaloby, kterým je podle ustálené judikatury zajištění právní jistoty a zamezení tomu, aby unijní akty zakládající právní účinky byly donekonečna zpochybňovány (viz rozsudky ze dne 22. října 2002, National Farmers' Union, C-241/01, Recueil, s. I-9079, bod 34, jakož i ze dne 23. dubna 2013, Gbagbo a další v. Rada, C-478/11 P až C-482/11 P, bod 62).
- 39 V důsledku toho, jak uvedl generální advokát v bodě 56 svého stanoviska, ačkoli od zveřejnění aktu začínají plynout lhůty k podání žaloby, po jejichž uplynutí se tento akt stane konečným, není toto zveřejnění podmínkou vzniku práva podat žalobu proti dotčenému aktu.
- 40 V projednávaném případě Tribunál v bodě 45 napadeného usnesení konstatoval, že žaloba, na základě které bylo zahájeno řízení, byla podána po jednomyslné dohodě Výboru členských států o této identifikaci a po rozhodnutí výkonného ředitele ECHA ze dne 22. prosince 2009, které představuje rozhodnutí. Z toho vyplývá, že v okamžiku podání žaloby, tj. dne 4. ledna 2010, bylo sporné rozhodnutí přijato s konečnou platností.

- 41 Tribunál tak nesprávně dospěl k závěru, že uvedená žaloba je nepřijatelná, protože byla podána před datem zveřejnění sporného rozhodnutí prostřednictvím zápisu akrylamidu na kandidátský seznam na internetové stránce ECHA, které bylo původně stanoveno na 13. leden 2010, avšak nakonec k němu došlo až 30. března 2010.
- 42 Je tudíž nutno vyhovět jedinému důvodu kasačního opravného prostředku uplatňovanému navrhovatelkami, a v důsledku toho i jejich kasačnímu opravnému prostředku, a zrušit napadené usnesení.
- 43 Podle čl. 61 prvního pododstavce statutu Soudního dvora Evropské unie může Soudní dvůr v případě zrušení rozhodnutí Tribunálu sám vydat konečné rozhodnutí ve věci, pokud to soudní řízení dovoluje, nebo věc vrátit zpět Tribunálu k rozhodnutí.
- 44 Vzhledem k tomu, že v projednávaném případě soudní řízení nedovoluje vydat konečné rozhodnutí ve věci, je třeba věc vrátit zpět Tribunálu a konstatovat, že o nákladech řízení bude rozhodnuto později.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (čtvrtý senát) rozhodl takto:

- 1) **Usnesení Tribunálu Evropské unie ze dne 21. září 2011, PPG a SNF v. ECHA (T-1/10), se zrušuje.**
- 2) **Věc se vrací zpět Tribunálu Evropské unie.**
- 3) **O nákladech řízení bude rozhodnuto později.**

Podpisy.